

آذربایجان

مدیر: ع. شبستری
 سردبیر: ا. شمس
 عنوان: تلگرافی
 نام: آذربایجان

شماره ۳۱ - سال ۱۳۲۰
 ۱ شنبه ۳ اسفند ماه
 وجه آبونمان:
 سالیانه ۸۰ ریال
 ششماهه ۵۰ ریال

ناشر افکار جمعیت آذربایجان

قیمت تک شماره در همه جا: ۵۰ دینار بعد از سه روز در اداره بکریال

روزنامه آذربایجان از طرف یک جمعیت و برای رساندن مرام و بجامه آذربایجان منتشر میشود و رویه آن تشریح حال گذشته - تشخیص علل مفاسد اجتماعی - پیدا کردن راه چاره عملی برای رفع آنها میباشد

دموکراسی است یا شیپر بی پال و دم؟

مثل معروفی است که شخصی بخیال افتاد خالی به شکل شیر در یازوی خود داشته باشد و برای عملی نمودن فکر خود پیش شخصی که خال میکوبید رفته نظر خود را باو اظهار داشت. آن شخص سوزن مخصوص خود را برداشته و شروع بکوبیدن خال نمود. این یکی پس از کوبیده شدن چند سوزن بدرد سوزنها تاب نیاورده پرسید کجای شیر است آن یکی جواب داد دم شیر است باز این یکی اظهار داشت فعلا دم لازم نیست از سر شیر شروع کن. خال کوب شروع بکوبیدن سر شیر نمود باز پس از کوبیدن چند سوزن این یکی همان سوال اولی را تکرار کرد خال کوب جواب داد سرشیر است باز او گفت فعلا سر لازم نیست از پای شیر شروع کن. بالاخره باز بدرد سوزنها تاب نیاورده از کوبیدن خال صرف نظر کرد.

خوانندگان محترم میدانند از چند ماه باینطرف که حکومت استبدادی پهلوی بر افتاد حکومت جدید بتوسط رادیو ها و مطبوعات برقراری اصول دموکراسی را اعلام داشت ولی از عملیات و کارهای او معلوم میشود که مامورین دولت جدید بگفته های خود عدل ننموده و کاملاً برخلاف آنچه میکوبند عملی کنند و بخصوص پس از امضاء شدن قرارداد مثل سابق برای برقراری اصول دیکتاتوری سابق و جلوگیری از آزادی میکوشند درحقیقت با اینکه ظاهراً در مملکت ما اصول دموکراسی حکمفرماست دموکراسی ما عیناً شبیه بان شیر بی سر دم شده و باطناً اثری از دموکراسی در مملکت ما وجود ندارد. چنانکه کرات در مقالات خود گفته - ایم مامورین دولتی فعلی همان مامورینی هستند که در دوره سابق متصدی کار بوده اعمال دیکتاتوری و استبدادی پهلوی بدست آنان اجرا میگردد. درحقیقت میشود گفت که مخالفت با آزادی و ظلم و تعدی عادت و طبیعت ثانوی برای

فاشیسم چه میگوید؟

چرا دشمن آزادی و تمدن نامیده میشود؟

- ۲ -

فاشیسم مخالف آزادی و دموکراسی است!

طرفداران فاشیسم برای اینکه مردم ساده لوح و عوام را فریب داده به طرف خود بکشانند چنین شیوع میدهند که دوستدار آزادی و طرفدار سوسیالیسم میباشد ولی اعمال و نوشته های آنان کاملاً مخالف این گفته ها و شایعات بوده و بی اساس و دروغ بودن آنها را ثابت میکنند چه فاشیسم عقیده مند است که « چون حزب کارگر آلمانی با اصول دموکراسی و پارلمانی موافقت ندارد، پس در داخله خود اصول دموکراسی را مجری نخواهد ساخت و تمام اقتدار را بر رئیس کل خواهد سپرد » البته چنین عقیده هرگز با اصول سوسیالیسم و دموکراسی سازگار نبوده بلکه برعکس دیکتاتوری و استبداد صرف میباشد. از طرف دیگر فاشیستها آزادی مطبوعات و تعلیمات را که یکی از بزرگترین نتایج دموکراسی است مضر تشخیص داده چنین عقیده دارند که باید آزادی

مطبوعات از بین رفته، مطبوعات تحت بازرسی و سانسور شدید دولت قرار گیرد و برای معالطه و مشروع گردانیدن عقیده خود انقراض امپراطوری آلمان را مثال آورده و آنرا نتیجه آزادی تعلیمات و مطبوعات می بندارند. آنان چنین میگویند: « دولت بجای اینکه تعلیمات عمومی و مطبوعات را تحت نظر خویش قرار دهد هر دو را بحال خود واگذار کرد و بمطبوعات آزادی کامل بخشید و از زبان آن غافل بود... بنا بر این مهمترین وظیفه دولت عبارت از آنست مانع شود و نگذارد مطبوعات نادرست از سادگی عامه سوء استفاده کنند و آزادی مطبوعات را که از واردات دموکراسی های مغرب اروپا است از میان ببرد. بدین ترتیب فاشیستها میخواهند که افراد ملت حقیقت باره مسائل را نفهمیده و در اطراف آن مسائل اظهار عقیده ننمایند و مطبوعات نیز تنها نظریه دولت را نشر داده و آن نظریه را در مغز افراد جابگیر نمایند.

و امریه ها مخالف آزادی و دموکراسی بوده فقط فقط برای اینست که اصول آزادی را از بین برده همان اصول دیکتاتوری و استبدادی دوره سابق را برقرار دارند. ما آشکارا میگوئیم که هیچوقت دولت نمیتواند ماموری را از دخول باجتماعات و یا حزبی مانع نماید و همچنین مادامیکه خود را طرفدار اصول دموکراسی معرفی میکند حق ندارد ماموری را بعنوان اینکه داخل در فلان حزب است بکار قبول نکرده و یا او را از کار عزل نموده و یا باین بهانه ماموریت او را بجایهای دوردستی منتقل نماید.

مجری نماید. از طرف دیگر در صورتیکه دولت اصول دموکراسی را قبول کرده و محترم داشتن آن اصول را بعهده میگیرد چگونه ممکن است عده زیادی از افراد ملت را که در ادارات دولتی کار میکنند از استفاده از حقوق اجتماعی و آزادی خود محروم بدارد. ما از اولیای امور دولتی سؤال می کنیم آیا مامور نباید بفهمد؟ آیا مستخدم دولتی نباید عقیده و مرامی داشته باشد؟ باز ماسؤال میکنیم آیا سرفها و اسرای قرون وسطی با چنین مامورین چه فرق دارند؟ ما بطور حتم میدانیم که اینگونه کارها

بازان : ح . حق دهن

معجز شبسترینین شرح حالی

پوچ و کهنه فکر لر آذربایجاندا پر دو تمناز !

گچن نمره دن قالان

آلتی ملیونا تنزل ایدن اطریش دولتی آیری سبیلره گوره آرادان گیتدی ! نیه بس سنون بصیرت نوروندان محروم اولان گوزون اطریشون غربی همسایه لری اولان ۴ ملیون جمعیتلی و آذر بایجاندا کیچیک سویسن ، البرز داغی کیی دنیانی دوتان طوفانین قاباغیندا محکم دایانماغنی گورمیور ؟

کسروری آقا ئوز عوام تولایان یازیلا ریسن ضمننده قید ایدیر (نیه بس بز آنا دیلنه راجع نهضت گچن دوره ده عمله گلمیوب ، ایندی بو دوره ده باشلا نوبدر ؛) آقا ! گچن دوره ده کیم مالینا ، جانینا ، عقیده سنه ، دیلنه مالک ایدی ؟ معلوم اولور که بو آدم کچن ایللرده ، تهرانا داشینان ساری بوغدا لاری و بیزیم رنجبر لریمه زین آنلی - لاریمن تری ایله عمله گلمش محصولی او جوز قیمته تناول ایلوب ، پیغمبر لیک ادعاسندا بولینردی - بز پیغمبر آقابه دیبریک که سن تهراندا او دوره ده مرید یقوب دکان قزدر دوقون وقت بورادا کهنه ، متعفن آریلاری قومی ، سامانی چوره گه تبدیل ایدوب بزه یدیر دیر دیر ! او وحشتلی گون - لرده آغزیمزدا دیلیمز تریشمزدی تا فارسی جا تکلم ایله سون ! یا ترکجه سویله سین ! تهراندا سن فارس لاری یاغلیان وقت آذربایجاندا سنون هم - شهر لره ترک دیوب تحقیر ایدیر دیر هله ایندی ده ناپاک آغزلاردان چقان سوزلرین جنگلتنی سی قولانغمدان گیتمیوبدز ! بزیم بو عالم الغیب اولان تازه پیغمبریمز ، ئوز زهرلی یازیلا ریسن ضمننده ادعا ایلدور که تبریزلی لر فارسی روزنامه لرینی ترکی دیلنده یازلمش روزنامه لر دن یاخشی راق اوخویوب باشا دوشور لر . حال بو که او ترکی روزنامه که تبریزلی اوخویا بیلمز عثمانلی ترکی سیدر که بر آیری ملتین دیلی سایلر . آذربایجانلی لار

بو گمراه مربی زهرلی دیلنی معصوم جوشغرن احساساتلی اولان تبریزلی بیر جوانه که تهران حقوق فاکولته سنده تحصیله مشغول دور متوجه ایدوبدز . بو تحقیق صاحبی اولان جوان (حمید نطقی) شاهیرن روزنامه سینده ئوزونه مخصوص سلس و شیرین قلمی ایله ، درین معنالی بیر مقاله یازوب منطقی دلیل لر یله ثابت ایتمشدر که آذر ایجان دیلینین ترویجی و محکمت لرده تدریسی هیچ وقت استقلاللی توقوان بیر عمل دگلدر . بو حساس جوان ئوز سوزلری نین تائیدینده ، روسیه نی ، سویسی ، بلژیکی ، نمونه ذکر ایلوب توضیح وریر که پارلاق تمدنه صاحب اولان بو مملکت لرد ، دیل لرین تنوعی هیچ وجه ایله دولت صدمه وران بیر عامل اولمیوبدز . بو حکم دلیل لرین مقابلنده پیغمبر آغا عاجز قالبوب : « بزیم اونلار ایله نه ایشیمز وار بیز ئوز دردی مزه چاره ایدنه » عوام تولایان جمله سی ایله حق یازانی هو ، ایلوبدز . صرنا ئوز پوچ سوزلرین تائیدینده اطرش دولتی نین اضمه جلالنی مثال گتیرر . بز ئوزونی تاریخ فن نینده مشاهیر دن خیال ایلین محقق آغایه دیبریک گیت تاریخ معلوما تووی بیر آرداها تکمیل ایت . او وقت بیله جکسن اطریش امپراطور لوقونون تجزیه سی - نین سبیلری نه ایش ؛ بین الملل محاربه سننن قباق هشتاد ملیونندان متجاوز اولان و صاحب دن صورنا جمعیتی دیلینده دانشیر لار فارسی شعر لر دن فایده آپارمیا جاقلار . منیم مقصودیم مطالبی دوشوندیر مک ایدی که آنا دیلینده کیشی و آرواد هامی دوشو - نسونار و چوت منیم شعر لریمین چوخیسی فکاهی در بونا گوره هامی داها آرتق اونلاری اوخوماق میل ایده جکلر .

اوتری که اونون عقیده سی اونلار ایلان دوز گلمیوب همیشه اونلاری دانلاردی و اونلارین پیس عادت و اخلاق لارینی شعر لرینده انتقاد ایدردی .

معجزین حیاتی چوخ ساده و جهیله گچوب در . معجز شمس ۱۲۵۲ نجی ایله حوت آیین ۷ سنده دوغولوبدر اوز دیدیگنه گوره ملا علی آدیندا بر شخصدن درس اوخویوبدر . نهجه که دیدیک معجز ۱۳۱۲ نجی ئیلده شبستر دن کوچوب شاه روده گیتدی شاه روده اون گون قالاندان صورنا بو بیوک شاعر قمری ۱۳۵۳ نجی ئیلین جمادی الاخر آیندا که شمس ۱۳۱۳ نجی ئیلین مهر آینا تطبیق اولنور وفات ایتمشدر .

معجزین اوز ایله یازدیقی شرح حالین ترجمه سی

منیم تخلص معجز ، آدیم علی حاجی آقا اوغلی که آتام شبسترین نجار لاریندن ایدی ، من اون آلتی یاشیندا ایدیم آتام وفات ایدی من آتامین وفاتندان صورنا استانبولا گیتدم و اون آلتی ایل اورادا قالدیم صورنا شبستره گلوب وطنین پیس حالینی گوروب نوحه دیمگه باشلادیم . منیم نوحه دیمگیم آخوند (ملا) لاره خوش گامدی منه حرب اعلان ایتدیار . ایگرمی آلتی ایل بربری ایله دوشدیک بیاه که خیرات و بردیلر منی چاغیر مادیلار ، ضیافت ایتدیلر من حاضر اولمادم اما آخره تکین جسارتیان اونلار ایان دوشدیم یعنی اوز آنا دیلیم ایله اونلارا یازدیم آخردا آزادلیقی گورمگه یتشدیم . ایندییه تکین اوچ مین بیت یازمیشام اما اوزوم پیغمیوب رفیق لریمه ور میشم اونلاردان بر پاره سی جمع ایدیبیلر فارسی دیلنی یاخشی بیلمرم و فارسجه آریازمیشام اوندان باشقا گوردیمکه آذربایجانلی لار که (آذربایجان ترک)

بو بیوک یرلی شاعرین شعر - لریندن بر نهجه سی گچن نمره لرده درج اولوندی . بو شاعر آذربایجانین گوزل و آچیق فکرلی آنا دیلنده سویلین بر شاعر در . معجزین شرح حالی اله اولماق ایچون قباق نمره لرده یازماق ممکن اولمادی . بو شاعر - ین شرح حالینی بیلمک و اوز خطی ایله شعر لرینی اله کتیرمک ایچون آقای علی نخجوانی بزه چوخلی مساعدت گوستروب حتی اوزی معجزین شرح حالینی یازوب بزه گورندریبدر که بز عینا ترجمه ایدوب یازیریک و اوندان باشقا معجزین اوز ایله یازیلمش شرح حالینی ده او شخص توسط ایله اله کتیریب اشاقادا یازیریک . آقای علی نخجوانی بو سوگیلی شاعرین تمام شعر لرینی جمع ایتمگه در و بو تالیقدا چاپ اولونا جا قدر بز بو ادبیات سون شخصین بو مساعدتندن چوخلی تشکر ایدیریک .

معجزین آدی میرزا علی تخلصی (علی عمو اوغلی) ایله مشهور در . بر خوش بیان شاعر در که ترکی شعر - لرینده گوزل معنا لاری دوزوبدر . دیمک اولار که بو باره ده آنا آدم اونون ایاقینا یتیشه بیلر .

مرحوم معجز عمرین بیوک حصه سین اوز وطنینده گچریب اشعا - ریندن معلوم در که اوزون مدت اوز دوغولدیقی یر (شبستر) ده قالوبدر جوانلق زمانندا استانبول ده کتایچیلق ایله مشغول اولوب صورنا اوز وطنه قایدوب در . تقریباً عمرینین آخراوتوز ایلنی شبستره گچریب امالاب صون گونلرینی شبستر دن کوچوب شاه روده باجیسنین یانه گیدوبدر .

شبستر دن کوچمگینین بیوک علتی بو ایدی که شبستره او زمان چوخلی قتل اتفاق دوشوردی . بیله که شعر لریندن معلوم اولور شبستر لیلر اونا یاخشی باخمازدیلار اوندان

((باش دوتهایان سودا))

ایسته یورسن که معلم! بیز اور کدنت باریشاق
شاگردلر دییور: آغزیمیزدا دیلیمز وار قوی او دلدن دانیشاق
مدنیت بورو میس علمیله دنیا ییزیمینی
داها تنبل لیگی آت، گل گیجه گوندوز چلیشاق

اشتباه ایلمیون وار هر ایشین قاعده سی
او شیرین یئرلی دیلین مرکز یوق فائده سی
امر ایندوبلر که سوخام آغزوزا جبرا بو دیلی
دنیا « فارس » دیلیدر جمله دیلین والده سی

آی معلم اوننی ئوگره شمگه یسوق طاقتمیز
آنا دیلده دانیشوب، گولمک اولوب عادتیمیز
چوق بیوکدر او غریب دیل جیراجاق آغزیمیزی
ییز تصور ایلدیکجه دگیشیر حالتیمیز

سيزاوشاق سوزنه بیلر سوز آی اوغول یاخشی یامان
خراساندا بودیله حرمت ایدیر پیر و جوان
اونلارین خاطرینه سیزده گرک ئوگره شه سوز
سوزیمی رد ایله سوز دولت ایدر باشقا گمان

آی معلم بیر ارتان ری لی کیلانلی دگلیک
شاگردلر دییور: ائلیمیز، یوردومیز آیری، گاولانلی دگلیک
آذرستاندی بزیم منشئمز تاریخه باق
معدن سوپله میریک، فکری دومانلی دگلیک

منه تاریخ اوخوماق ایمدی یاراشماز بیلیم
دوزی لاپ زور زوراکی حقوزی انکار ایلیم
دیلولی ترک ایله یوب ایمدی گرک « فارسلاشوسز »
آدوزی تاریخین اول ورقندت سیلیم .
۴ بی ریا

آگهی مزایده

داروخانه اتفاق بلدی مراغه باکلیه داروها واثاثیه آن بطور مزایده با شرایط زیر بفروش خواهد رسید .
۱ - قبلا مبلغ دو هزار ریال بمنوان سپرده بیانک ملی مراغه یاروز مزایده قبل از شروع بمزایده تقدا باید تسلیم شود در صورت اصابت مزایده و خودداری از معامله سپرده بنفع داروخانه ضبط خواهد شد . ۲ - پیشنهادات تاروز ۱۴ اسفند ماه ۱۳۲۰ باید در پاکتهای سر بسته ومهر و لاک شده بمدر دواخانه تسلیم شود .
۳ - در پیشنهادات بهای دواجات واثاثیه باید صراحتا قید شود . ۴ - روز شنبه ۱۶ اسفند ماه ۱۳۲۰ سه بظهر مانده پیشنهادات در شهرداری بازو قرائت خواهد شد .
۵ - شرکت کنندگان در مزایده میتوانند بامراجعه بمدر دواخانه صورت داروها واثاثیه را ملاحظه نمایند . ۶ - در صورت اقتضا مزایده حضوری بعمل خواهد آمد رد یا قبولی یک یا کلیه پیشنهادات با هیئت مدیره دواخانه است .
مدیر داروخانه اتفاق بلدی مراغه - مجتهد زاده

بیر نفر یوخدی که بولسون بو جماعت نه دیور؟

دیمیشوخ پوللی گرک آمر اول سیزلره وای

ایمدی یوخسول لار آلور حقینی وای بیزلره وای

داها یوخدور بزه طالع دینه طالع سیزلره وای

ایمدی هیچ کمسنه سایمور که ریاست نه دیور

بیر نفر یوخدی که بولسون بو جماعت نه دیور؟

اولونان روزنامه لرین اوندان بری قدر
طالبی اولمایبدر .
تبریزده نشر اولونان متعذر
روزنامه لرین نمره لری ال بهال گزیر
بوگون آذربایجان چیخرا یکی گون
صونرا بیردانه نمونه ایچون تاپیلر
خلق بو روزنامه لرین نمره لرین تجلید
ایتمک ایچون عزیز برشی کیمی محفوظ
ساخلیوبلار . آذربایجان روزنامه -
سی نین بعضی نمره لری نچه تومانیله
اله گلیمیر .

ایندی عزیزم : بو حقایقی اوخی
ویقین بیل که آوجون آچیلوب تبریز -
لی لر سنی یاخشی تاثیر لار اگر آز
چوخ سنده انصاف وار سا زهرلی
دیلولی ایچری چکوب آغزوی بوموب
چوروک و قیمت سیز متاعروی بیزلره
ساتماقدان واز گنج !

یازان: پولسین

بقیه ۲ نجی صفحه دن

ئوز آنا دیل لری اولان ترکونی سنون
یاستی یاستی فارسی دانشوب اوخو -
ماقوندان، سلیس راق دانشوب گوزل -
راق اوخولار .

پیغمبرار شکسته نفس اولور لار
(اگر چه سنده اولمویان صفتلردن
ده بریسی بو گوزل صفتدر !) تنزل
بو یور کبر آتندان آشا قاقینوب تبریزه
تشریف گتور ایله که گاراژ داتاومبیل
دن اندون ، هر عمله نین ، هر شو فرین
هر طلبه نین ، هر اداره عضو نون ، هر
کسبه نین الینده آنا دیلنده یازیلیمش
روزنامه لر گوره جکسن که آغز دادی -
ایله اوخوماقا مشغول دولا . الله
بیلر ایندییه قدر تبریزده فارسی روزنامه
لرین رایج راغی ، آنا دیلمیزده نشر

مراغه دن گلن شعر

بو جماعت نه دیور؟

بیر نفر یوخدی که بولسون بو جماعت نه دیور؟

اصل مقصودی دوشونسون که جماعت نه دیور؟

مفته خورلار او زمان دوندی ، جماعت آیلوب

او قدر ظلم اولونوب ایندی هامی جانه دیوبوب

بیزی محو ایلمگه مین دانا مجلس قورولوب

ایندی تدبیر ندور عقل و سیاست نه دیور ؟

بیر نفر یوخدی که بولسون بو جماعت نه دیور؟

بیری سویلور هانی مشروطه ؟ بو استبداد دور

بری سویلور

بیری سویلور جانگندهوخ بابا دیل آزاد دور

گلون انکار ایلیاخ بیز بو نادان لار نه دیور ؟

بیر نفر یوخدی که بولسون بو جماعت نه دیور

آخر هیچ بیز بولوسوز بز بولارا نیله میشوخ؟

نجه بد بخت ایلیوب خوار ودلیل ایله میشوخ؟

دردی اظهار ایلمین شخسه جواب ویرمه مشوخ

دیمیشوخ گل گور آی اوغلان بو . . . نه دیور ؟

بیر نفر یوخدی که بولسون بو جماعت نه دیور؟

حتی ، ناحق ایلیوب مظلوما ، ظالم دیمیشوخ

عالمی بنده ووروب ، اشگه عالم دیمیشوخ

سالمه عیب قویوب خستیه ، سالم دیمیشوخ

ظلم ایدوب باخمامیشوخ هیچ که عدالت نه دیور؟

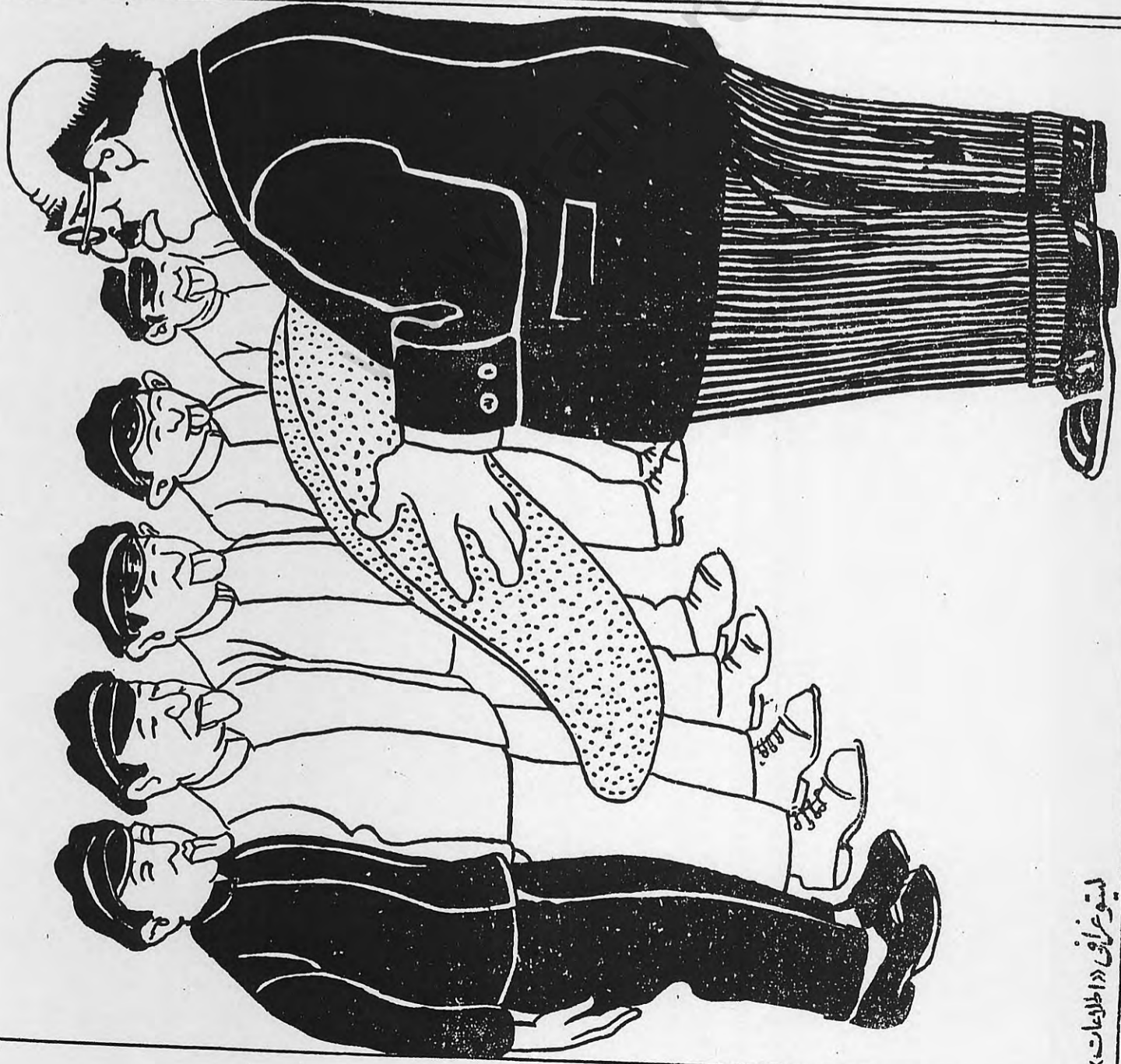
بیر نفر یوخدی که بولسون بو جماعت نه دیور؟

عالمه توهین ایدوب قورخما مشوق الله دان

هامینی بوشلامیشوخ دوتهموشوخ آنجاق شاهدان

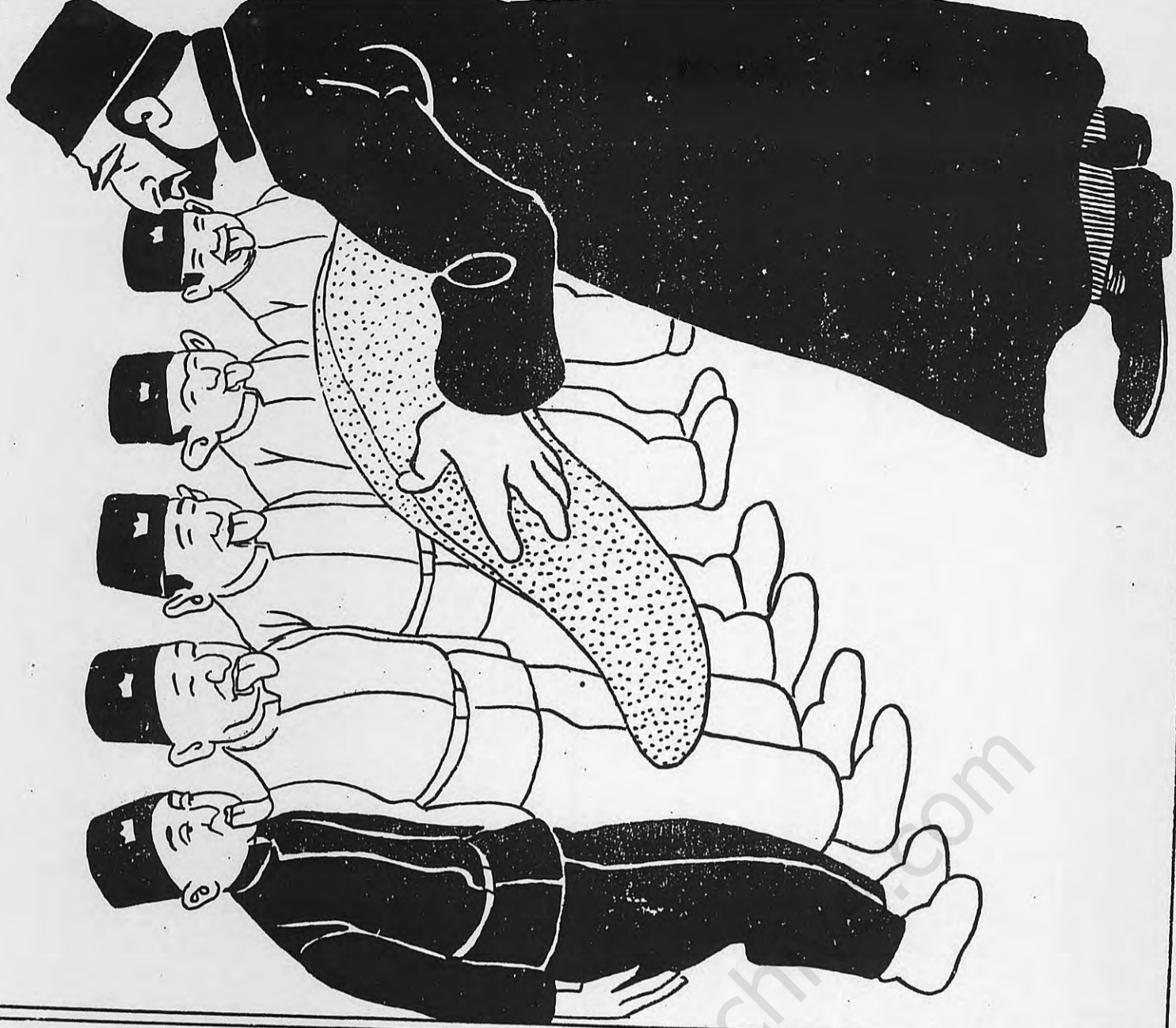
اولموشوق راضی تمام جیب گیریلان گمراه دان

دیمیشوخ یاخشی ، دیور اهل شقاوت نه دیور ؟

لیتوغرافی «اطلاعات»

(رختک ملانصرالدین ۳۵ میل بوندان قاباق بو نوکلکونی نجم تصویر ایلبوسبرده بیره
ایلبجه قالیبدر.)

شاگردلر - آی میوزا والله بیزده دلبیز وار قوی اونورا برآز اوگره تک .

معلم - یوخ ! او دیل باراماز - کرک بودیلی سوخام سیرون بوغازوزا .